

ชราวคฺควณณนา (มยา วุจฺจเต)

(โส โสमतตฺโต ตํ พุราหุณฺณํ คาลํ อุคฺคณฺหาเปลิ)

"เทว เม โคณา มหาราช, เยหิ เขตฺตํ กสฺสาม เส,
เตสุ (ทฺวีสุ โคณฺเสุ) เอโก โคโณ) มโต เทว,
ทฺติยํ (โคณํ) เทหิ ขตฺติยาติ.

โส สํวจฺจรมตฺเตน ตํ คาลํ ปคฺคณํ กตฺวา ปคฺคณภาวํ ปุตฺตสฺส
อาโรเจตฺวา, " เตนหิ ตาต กณฺจิทฺเทว ปณฺณการํ อาทาย
อาคจฺฉน,

อหํ ปุริมตฺรํ คนฺตฺวา รณฺโณ สนฺติเก จสฺสามีติ (เตน โสमत
เตน วจเน) วุจฺจเต, " สาธุ ตาตาติ (สมปฺปฏิจฺจิตฺวา) ปณฺณการ
คเหตฺวา โสमतตฺตสฺส รณฺโณ สนฺติเก จิตกาเล อุสฺสาหปฺปต
โต ราชกฺกุลํ คนฺตฺวา, รณฺณา ตฺถจฺจิตฺเตน กตปฺปฏิสมฺโมทโน "
ตาต จิรสฺสํ วต อาคตา อตฺถ, อิทฺมาสนํ, นิสีทิตฺวา วท, เยนตฺถโถติ (
เตน รณฺณา วจเน วุจฺจเต, อิมํ คาลมาห

"เทว เม โคณา มหาราช (อตฺถิ),
เยหิ (ทฺวีหิ โคณฺเหหิ) เขตฺตํ กสฺสาม เส,
เตสุ (ทฺวีสุ โคณฺเสุ) เอโก (โคโณ) มโต เทว,
ทฺติยํ (โคณํ) (ตฺวํ) คณฺห ขตฺติยาติ.

रणฺณา " กิ วเทสิ ตาต, ปุณ วเทหิติ วุจฺจเตปิ, ตเมว คาล
มาห.

ราชา เตน วิรชฺฌิตฺวา กถิตภาวํ ฌตฺวา ลีตํ กตฺวา "
โสमतตฺต

ตุมหากิ เคเห พหุ มณเณ โคนาติ วตฺวา, " ตุมเหหิ ทิน
นา

พหุ ภวิสฺสนติ เทวาติ วุตฺเต, โพธิสฺสตฺส ตฺลิตฺวา พ
ราหฺมณสฺส

โสฬส โคนเณ อลงฺการภณฺทกํ นิवासณคามณฺจสฺส พฺรหฺม
เทยฺย

ทตฺวา มหฺนฺเตน ยเสน พฺราหฺมณํ อฺยุโยเชติ.

สตุถา อิมํ ธมฺมเทสนํ อหริตฺวา " ตทา ราชา อานน
โท

อโหสิ, พฺราหฺมโณ โลพูทายิ, โสมทตฺโต อหเมวาติ ชาตํ
สโมธานตฺวา " น ภิกฺขเว อิทาเนว, ปุพฺเพเปส อตฺตโน
อปฺปสฺสุตตาย, อณฺณสฺมํ วตฺตพฺเพ, อณฺณเมว วตฺติ,^๑ อปฺปสฺสุต
ปฺริโส

หิ พลฺพิทฺทสทฺธิโส นาม โหตีติ วตฺวา อิมํ คาถมาห

" อปฺปสฺสุตายํ ปฺริโส ชีรฺนโต พลฺพิทฺโท อิว ชีรฺติ,

มํสานิ ตสฺส วทฺฒนฺติ, ปณฺณา ตสฺส น วทฺฒตีติ.

ตตฺถ (ปเทสฺ) อปฺปสฺสุตายนฺติ (ปทสฺส) เอกสฺส ปณฺณา
สกสฺส วา ทฺวินฺนํ ปณฺณาสกานํ วา อถวา ปน เอกสฺส
สฺสุตฺตวคฺคสฺส ทฺวินฺนํ สฺสุตฺตวคฺคานํ สพฺพนฺติเมน ปรีจฺเจ
เทน เอกสฺส สฺสุตฺตสฺส วา ทฺวินฺนํ สฺสุตฺตานํปี วา อภาเวน อป
ปสฺสโต อํยํ ปฺริโส. อปฺปํ กมฺมฏฺฐานํ ปน อุกฺคเหตฺวา อนฺนุญฺญชนโต
พหุสฺสุตฺโตว ปฺริโส (อิติ อตฺถโถ).

พลีพทุโทว ชีรตีติ (คาถาปาทสฺส) ยถา หิ พลีพทุโท ชีรมา
โน วฑฺฒมาโน เนว มาตาปิตูนํ (วฑฺฒติ), น เสสวาทกานํ อต
ถาย วฑฺฒติ, อถโฆ นีรตฺถกเมว ชีรติ; เอวเมว อยมปิ ปุ
ริโส น อุปชฌายวตฺตํ กโรติ, น อจริยวตฺตํ กโรติ, น อคนฺตฺกวตฺตา
ทีนํ

(วตฺตานํ) กโรติ, น ภาวนามตฺตมปิ (กมมํ) อนฺุญฺชติ, นีรตฺถก
เมว ชีรติ (อิติ อตฺโถ).

มํสํนิ ตสฺส วฑฺฒนฺตีติ(คาถาปาทสฺส) ยถา พลีพทุทสฺส "

ยฺคนงฺคลาทีนํ (วตฺถุณํ) วหิตฺุ อสมตฺโถ เอโส (พลีพทุโท) อิติ
(จินตเนน) (สํมิเกน) อรณฺเณ วิสฺสฏฺฐสฺส ตตฺถ เอว (จาเน)
วิจฺรณตฺสฺส ขาทนตฺสฺส ปิวนตฺสฺส มํสํนิ วฑฺฒนฺติ; เอว
เมว อิมสฺส ปิ (ปฺริสฺส) อุปชฌายาทีหิ (ครุญฺจํนิยปฺคฺคเลหิ) วิสฺสฏฺฐ
สฺส สงฺมํ นิสฺสําย จตฺตาโร ปจฺจเย ลภิตฺวา อฺุทรวิเรจนาทีนํ (ภิจฺจา
นํ)

กตฺวา กายํ โปเสนตฺสฺส มํสํนิ วฑฺฒนฺติ,
(โส ปฺริโส) อฺุลลสรีโร หตฺวา วิจฺรติ (อิติ อตฺโถ).

ปฺลยฺหา ตสฺสํติ (ปททวยสฺส) โลกียโลกุตฺตรา ปน อสฺส (ปฺ
ริสฺส) ปฺลยฺหา เอกงฺคฺลิมตฺตาปิ น วฑฺฒติ. อรณฺเณ ปน คจฺจลตาทีนํ
(วฑฺฒนฺตานํ วตฺถุณํ) วิย จทฺวารานํ นิสฺสําย ตณฺหา เจว นววิธมาโน
จ วฑฺฒตีติ อตฺโถ.

เทสนาวสํเน มหาชนํ โสตาปตฺติผลาทีนํ ปาปฺณิตฺติ.

โลพฺุทายิตฺเตรวตฺถุ (นิฏฺฐิตํ).